

**2011-2014 YILLARI ARALIKLARINDA
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI'NI
TERCİH EDEN ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ**

Nalan OKAN AKIN (*)

Öz

Bu araştırma; Ömer Halisdemir (Niğde) Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında okumakta olan öğrencilerin bu bölümü seçme nedenlerinin değerlendirmesi üzerine yapılmıştır. Araştırma örnek olay (özel durum) değerlendirmesidir. Bu bölüme 2011-2014 yılları aralıklarında her yıl kayıt yaptıran öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Görüşme formu araştırmacı tarafından mezun oldukları okul, geldikleri şehir, resim-iş eğitimi tercih sebebi, Ömer Halisdemir (Niğde) Üniversitesi Resim-iş Bölümünü tercih nedeni, hedeflerindeki üniversite ve bu bölümden beklentileri ile ilgili verilerinin geliştirilmesi için geliştirilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar içerik analizi yöntemi ile tema ve kodlar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur. Araştırmanın sonucunda, üniversite ve şehri yakın olduğu için seçmelerinin yanı sıra, meslek ve atanabilme kaygılarının da olduğu sonuçlarına da ulaşılmıştır.

***Anahtar Kelimeler:** Öğretmen, Yetenek, Eğitim, Sanat, Sanat Eğitimi.*

The Views of the Students who Preferred Department of Art Teaching at Niğde Omer Halisdemir University, During the Years 2011-2014

Abstract

This research is carried out in order to evaluate the reasons of the students who preferred Ömer Halisdemir (Niğde) University Department of Art Teaching. The survey is a case study (special case) evaluation. The views of the students who enroll every year during the 2011-2014 years are taken into this section. Interview consists of the school they graduated from, the city where they came from, the motive to prefer the Omer Halisdemir (Niğde) University Department of Art Teaching, the university which they took aim at and their expectations from this department. The answers given in the date range are tabulated and submitted by creating themes and codes by means of content analysis method. As a result of the research, the results were also found that there are concerns about profession and appointment as well as the choice of university and city because they are nearby.

***Keywords:** Teacher, Ability, Education, Art, Art Education.*

*) Yrd. Doç. Dr., Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı
(e-posta: nalanokan@ohu.edu.tr), ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2553-7229>

1. GİRİŞ

Sanat, sanatın eğitimi ve sanat eğitimcisinin eğitimi önemli kavramlardır. Her insan aslında farkında olarak ya da olmayarak sanatla iç içedir. Sanat aktiviteleri ya da sanatla ilgili olayları takip etmese de sanatın ürünü olan imgelerle karşı karşıyadır. Bir binada, parktaki bir heykelde, afişlerde, estetik olarak düzenlenmiş bir botanik parkıyla, tasarım ürünü bir aksesuar ya da kıyafetle sanatla yüz yüze gelmek durumundadır. Farkında olarak ya da olmayarak çevresindeki sanat ürünü olan görsel imgelerden etkilenir. Elbette doğru imgelerle etkilenmenin yanı sıra yanlış imgeler de estetik beğeni düzeyinin olumsuz yönde değişmesi sonucunu doğurabilir.

Çoğu şeyde olduğu gibi estetik beğenin oluşmasında da yine en önemli sorumluluk eğitime düşmektedir. Herkes sanat ürünü ortaya koymak ya da sanatla uğraşmak zorunda değildir. Ancak çevresindeki sanatsal ve aynı zamanda da estetik olan imgeleri ayırt etmeyi ve hayatına uyarlamayı bilmelidir. Bunda da sanat eğitimcilerine görev düşmektedir. Özsoy'un (2007,s.135) ifade ettiği gibi Görsel Sanatlar Öğretmeni çok iyi hazırlanmış olmalıdır, çünkü ondan çok şey beklenmektedir. Bir Görsel Sanatlar Öğretmeni, sanata karşı yaratıcı hayal gücüyle ve değer sistemiyle (felsefesiyle) ayırt edilmelidir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni estetik değerleri öğrenciye öğretmede çok önemli görevleri vardır. Yine Özsoy'un (2007,s.135) söylediği gibi öğretmenlik iki sebepten dolayı en soylu ve en etkili mesleklerden birisidir; 1)Kültürel mirasımızı gelecek nesillere aktarmaya yardımcı olan öğretmendir; 2)Genç insanların yeteneklerini geliştirmesine; bilge, duyarlı ve ilgili yetişkinliğe doğru açılmasına yardımcı olan öğretmendir.

Her ne kadar görsel sanatlar eğitimi kavramı toplum tarafından yanlış anlaşılrsa da doğruyu anlatmak da yine sanat eğitimcisinin işidir. Görsel sanatlar eğitimindeki 3 yaklaşım: eğitim ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar, anlatım aracı olarak görsel sanatlar ve sanatın kendisi için sanat yaklaşımlarıdır (Özsoy, 2007,s.135). Her öğrenci sanatçı olacak ya da yeteneği var yok gibi kavramlar özellikle temel eğitim dönemlerinde yanlış ifadeler olmaktadır. Sanat okul öncesi ve ilk ortaokul lise dönemlerinde eğitim için bir araçtır. Sanattan söz edebilmek için sanatçı kadar alıcının ya da sanatseverin, eğitiminden söz edebilmek için de eğiten kadar eğitilenin varlığı kaçınılmazdır (Erinç,1995, s.68).

İçinde olduğumuz bu görsel çağda etrafımız her zamankinden daha çok görsellerle çevrili bir hale gelmiş, insanlar günlük hayatın içinde televizyonlarda, bilgisayarlarda, cep telefonlarında, dijital oyunlarda, reklam panolarında, kitap ve dergilerde görsel öğelerin yoğun etkisi altında kalarak görsel mesajlarla daha çok etkileşim içinde olmuşlardır (Eraslan Taşpınar,2016,s.335). Çevremize sanatçı gözü ya da sanatçı duyarlılığı ile bakabilmek, eleştirebilmek ve düzeltmeye çalışmak da sanatçı olmak kadar hatta bazen daha önemli bir görevdir. Bunu da nitelikli sanat eğitimcileri sayesinde başarabileceğinin fark edilmesi gerekmektedir. Sanat eğitimcisine düşen görev büyük bir sorumluluktur.

Sanat eğitimcisi 1) Görsel sanatların herhangi bir dalında uzmanlık eğitimi görmüş, 2) Öğretmenlik meslek bilgilerine sahip, 3)Sanatçı deneyimini, sanatın eğitimi çeşitli bilgi ve becerileriyle birleştirmeyi öğrenmiş, 4) Bu iki alandaki deneyim ve bilgisini sanatın

eğitimi ve öğretimi ile ilgili bütün çalışmalarda kullanabilen kişidir (Kırıçoğlu, 2005, s.219). Bu niteliklere sahip sanat eğitimcisinin yetiştireceği çocuklar da çevrelerine karşı duyarlı onun kadar nitelikli bireyler olması kaçınılmazdır. Çevremize olan duyarlılığımızın düzeyinin alacağımız sanat eğitimine, edineceğimiz sanatsal deneyimlere sıkı sıkıya bağlı olduğunu görmemiz gerekir (Özsoy, 2003, s.22).

Yukarıda da ifade edildiği gibi Görsel Sanatlar Öğretmeninin görevi çok önemlidir. Onların nitelikli olarak yetiştirilmesi kendilerinin de bunu istemeleri ve çalışmaları ile mümkün olacaktır. Tabi ki Sanat eğitimcisi yetiştiren kurumların programları da önemlidir. Sanat programlarının niteliği bütün öğrencileri ilgilendiren bir konudur ve nitelikli bir sanat eğitimi sayesinde öğrenciler algısal bakış açılarını, yaklaşımlarını, problem çözme kapasitelerini ve eleştirel yaklaşımlarını geliştirirler (Eraslan Taşpınar ve Tepecik, 2016, s.170). Sanat Eğitimi programları ve bunların nitelikleri ile ilgili araştırmalar bulunmaktadır. Ancak Buyurgan'ın ifadesi ile (2007, s.259) doğrudan üniversitelerde uygulanan sanat eğitimi programlarına yönelik öğrenci görüşlerini içeren araştırmalara rastlanamamıştır. Uygulanan eğitim-öğretim programları değerlendirilirken, bu programları yaşayan öğrencilerin görüş ve beklentileri de son derece önemlidir.

Türkiye'de plastik sanatlar eğitimi; üniversite düzeyinde, Güzel Sanatlar Fakülte-lerinde ve Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği programlarında verilmektedir. Özel Yetenek Sınavı ile öğrenci alan bu fakülte-lere, farklı beklentilere sahip pek çok öğrenci başvurmaktadır. Sayıları oldukça az olan bu bölümlere öğrenci seçimi de oldukça zor bir iş- tir. Çünkü sınırlı sayıda kontenjan için çok sayıda aday başvuru yapmaktadır. Bu öğrenciler içerisinden, sanat eğitimi açısından en yeteneklilerin ve geliştirilebilecek çizgide olanların seçilmesi gerekmektedir. Bu da beraberinde birçok zorluğu getirmektedir (Altınkurt, 2006, s.228). Güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği anabilim dalına müracaat eden öğrenci adaylarının özel yetenek sınavından geçerek seçilmesi önemli bir avantajdır (Kavuran, 2003, s.171). Ancak üniversite alımında yapılan yetenek sınavları YGS sınavları ve ortaöğretim başarı puanları ile birlikte değerlendirilmektedir.

Öğrenciler bilinçli bir şekilde yeteneklerini fark edip bu alanda öğrenim görmek için bu alanı tercih ettikleri varsayılabilir. Ancak bunun altında pek çok sebepler de olabilir. Resim- iş eğitimi Anabilim dalı Görsel Sanatlar Eğitimcisi yetiştiren bir kurumdur. Ve giriş- te ifade edildiği gibi sanat eğitimcisinin önemli sorumlulukları vardır. Bundan dolayı bu anabilim dalının önemi ortadadır. Ancak direk olmasa da sanatçı olmaya yönelik de bir eğitimi kapsamaktadır. Şüphesiz sanatçı olmak yönlendirmenin yanı sıra kişinin kapasitesi doğrultusunda kendini yetiştirmesine de bağlıdır. Bu alandan mezun öğrenciler ana sanat dallarına göre grafik, heykel, seramik gibi özel sektör alanlarında da çalışabilmektedir. Yukarıda görüşlerde de ifade edildiği bu alanın programları, nitelikleri gibi çok alanda araştırmalar bulunmaktadır. Öğrencilere yönelik olarak onların neden bu bölümleri seçtiği ve ne beklentilerinin olduğu yönünde araştırma yapılması gerekli olduğu düşüncesi ile bu araştırma yapılmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum değerlendirmesi modeli kullanılmıştır. Araştırma, örnek olay (özel durum) araştırmasından tek bir kurumun ele alındığı bütüncül tek durum araştırmasıdır (Çepni, 2007, s.35-36). Bu araştırmada, 2011-2014 tarihlerinde Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalını tercih eden öğrencilerin, bu bölüm hakkındaki düşünceleri değerlendirilmiştir. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Resim-iş Öğretmenliği Programını kazanan öğrencilerin, hangi tür lise mezunları olduğu, hangi şehirlerden geldikleri, Niğde'yi ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'ni tercih sebepleri, asıl hedefleri ve bölümden beklentileri ile ilgili veriler hazırlanan görüşme formu ile elde edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma deneysel bir çalışma olmadığı ve durum değerlendirmesi yapıldığı için çalışma grubu yerine katılımcılar ifadesi kullanılmıştır. Katılımcıların görüşleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılar

Üniversite Bölümü/Anabilim Dalı	1. sınıf öğrencileri	Kişi Sayısı(n)
Niğde Ömer Halisdemir Üniv. G. S. E.B.Resim-İş Eğitimi A.	2011	23
	2012	27
	2013	27
	2014	30
Toplam		107

Veri Toplama Araçları ve Analizi

Veri toplama tekniklerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Nitel araştırma verileri dört aşamada analiz edilir: verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların organize edilmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek,2000,s.162-163). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalına 2011-2014 yıllarında kayıt yaptıran 107 öğrencinin görüşleri, 6 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu ile alınmıştır. Veriler kod ve temalarına göre gruplandırılmıştır. Bu araştırmada, OKAN AKIN (2011) tarafından yapılan, 2007-2010 yılları arasını kapsayan araştırmanın görüşme formu kullanılmıştır.

3.BULGULAR

Araştırmanın bulgularını görüşme formunda sunulan soruların cevapları oluşturmaktadır. Bu sorulara verilen cevaplar kodlanarak tablolara dönüştürülmüştür.

1. Mezun oldukları okul türüne göre elde edilen verilerin betimsel analizi Tablo 2 de sunulmuştur.

Tablo 2: Mezun Olunan Lise Türü

Mezun Olunan Lise	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Güzel Sanatlar Lisesi	50	46,7
Lise	57	53,3
Genel Toplam	107	100

Tablo 2 hangi liselerden mezun oldukları karşılaştırıldığında düz lise mezunlarının %53,3, güzel sanatlar lisesi mezunlarının ise %46,7 oranında olduğu görülmektedir.

2. Geldikleri şehre göre elde edilen bulgular tablo 3 te sunulmuştur.

Tablo3: Geldikleri Şehirler

Temalar (Yakınlık)	Toplam Kişi Sayısı	%
Üniversitenin bulunduğu şehir	29	27,1
Birinci derece yakın iller	49	45,8
İkinci derece yakın iller	18	16,8
Üçüncü derece yakın iller	11	10,3
Genel Toplam	107	100

Tablo 3 e göre büyük çoğunluk %45,8 birinci derece yakın çevre illerden gelmektedir. Daha sonrasında 27,1 oranında Niğde ili yer almaktadır. Sonrasında ise ikinci ve üçüncü derece yakın iller % 16,8 ve %10,3 oranındadır.

3. Niğde Üniversitesini seçme nedenleri ile ilgili bulgular tablo 4 te sunulmuştur.

Tablo 4: Niğde Üniversitesini Seçme Nedenleri

Temalar	Toplam Kişi Sayısı	%
Yakınlık ve şartlara uygunluk	107	100
Genel Toplam	107	100

Seçme nedeni tablo 4 e göre %100 yakınlık ve şartlara uygunluk teması şeklinde ifade edilmiştir.

4. Resim-iş Eğitimi seçme nedenleri ile ilgili bulgular tablo 5te verilmiştir.

Tablo 5: Resim-iş Öğretmenliğini Seçme Nedenleri

Temalar	Toplam Kişi Sayısı	%
Kendi isteği ve sevdiği için	73	68,2
Meslek	27	25,2
Puan yetersizliği	0	0
Çevredeki kişilerin etkisi	7	6,5
Genel Toplam	107	100

Tablo 5 e göre sevdikleri ve istedikleri için % 68, meslek ifadesi 25,2 ve çevredeki kişilerin etkisi olarak %6,5 olduğu görülmektedir.

5.Hedeflerindeki üniversiteler ile ilgili bulgular tablo 6 da verilmiştir.

Tablo 6: Hedefteki Üniversiteler

Temalar	Toplam Kişi Sayısı	%
Büyük şehirlerdeki Üniversiteler	56	52,3
Kendilerine Yakın İllerdeki Üniversiteler	5	4,7
Niğde Üniversitesi	20	18,7
Diğer	26	24,3
Genel Toplam	107	100

Tablo 6 ya göre büyük şehirlerdeki üniversiteler %52,3, diğer üniversiteler %24,3, Niğde üniversitesi %18,7 ve yakın iller %4,7 dir.

6.Bu bölümden beklentileri ile ilgili bulgular tablo 7 de sunulmuştur.

Tablo 7: Bölümden Beklentileri

Temalar	Toplam Kişi Sayısı	%
Öğretmenlik mesleği ile ilgili	36	33,6
Kendi gelişimine katkı	7	6,5
Sanatçı Olma	14	13,1
Atanabilme	24	22,4
Üniversiteden beklentiler	15	14,0
Genel Toplam	107	100

Tablo 7 ye göre; bölümden beklentiler, % 33,6 öğretmenlik mesleği ile ilgili, %22,4 atanabilme ile ilgili, %14,0 üniversiten beklentiler ve %13,1 sanatçı olabilme olarak ortaya çıkmaktadır.

4. SONUÇLAR

Araştırma bulgularına göre bu bölümü Güzel Sanatlar Liselerinin yanı sıra düz liselerden mezun olanlar da tercih etmektedir. Düz liseden gelenlerin sayısı daha fazladır. Güzel sanatlar liseleri, bu alan ile ilgili üniversite bölümlerine öğrenci yetiştirmektedir. Ancak yetenek sınavı ile alınan bölümlerin puanlamalarında sadece güzel sanatlar lisesinden mezun olma durumuna bakılmamaktadır. YGS sınavından alınan puan ve adayın yetenek sınavındaki performansına ve ortaöğretim başarı puanına da bakılmaktadır. Dolayısıyla düz lise mezunlarının YGS puanı yüksek olması durumunda bir artı durum ortaya koymaktadır.

Geldikleri şehirlerde ise yakın iller ve Niğde ilinden gelen sayısının fazla olması Üniversitenin bulunduğu bölge açısından tercih edilen bir yer olduğunu göstermektedir. Yakın illerde Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Mersin de Eğitim fakültelerinde Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nın olmaması da bir etken olabilir.

Niğde üniversitesini seçme nedenlerinin yakınlık ve şartlara uygunluk olarak belirtilmesi ise şehrin yaşam koşullarının uygunluğunu vurgulamaktadır. Öğrenci için yaşanılması kolay maddi açıdan uygun bir şehir olduğunu göstermektedir.

Çoğu öğrencinin Resim-İş öğretmenliğini yetenekleri doğrultusunda seçmesi, amacı görsel sanatlar öğretmeni yetiştirmek olan bu kurumun, yetenek eğitimi ön plana çıkardığını vurgulamaktadır. Ancak bilinçli bir bölüm öğrenci de meslek olarak bu bölümü tercih etmektedirler. Tercih edenlerin yeterince bölüm hakkında önceden bilinçlendirme yapılmadan gelmiş olmaları bu sonuçlarda etken olabilir.

Hedeflenen üniversiteler isim yapan üniversitelerden oluşmaktadır. Bu durum toplumun genel kanısını da ortaya koymaktadır. Büyük üniversiteler toplum tarafından daha geçerli üniversiteler olarak algılanmaktadır. Oysaki öğrencilerin diğer görüşlerindeki şehir ve üniversiteyi seçme nedenlerinde koşullar ön plana çıkarken burada toplumun genel değer yargılarıyla bir koşullanma görülmektedir. Bilinçsiz bir şekilde hedef koyarken şartları açısından da tercih sebebi olan bir bölüm ve şehir olduğu sonuçları ortaya çıkmaktadır.

Bölümden beklentiler ise, kendi tercihleri ve hayatın gerçekleriyle karşı karşıya geldiklerini göstermektedir. Yetenekleri olduğu ve bunu geliştirmek istedikleri için bu bölümü seçmişlerdir. Ancak öğretmen olmayı ve atanabilmeyi istemeleri de hayatın gerçeklerini fark ettiklerini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak denilebilir ki, kendileri ya da çevreleri tarafından yeteneklerini fark edip, toplumun algısı doğrultusunda isim yapan üniversite hayali kuran bu öğrenciler; şartları gereği seçtikleri bu bölümde, atanabilme ve öğretmen olabilme kaygıları ile yüz yüze gelmektedirler.

Kaynakça

- Altinkurt, L. (2006). Üniversitelerdeki güzel sanatlar eğitim programları giriş sınavı sonuçlarının değerlendirilmesi (Dumlupınar üniversitesi güzel sanatlar fakültesi örneği).*Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, s. 227-238.
- Buyurgan, S. (2007). Eğitim fakülteleri resim-iş eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin aldıkları eğitim-öğretime yönelik görüş ve beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(4), 657-677.
- Çepni, S.(2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaa.
- Eraslan Taşpınar, Ş., Tepecik, A. (2016). Sanat eğitiminde kalite: Öğretim elemanlarının görüşlerine göre eğitim programı standartlarının gerçekleşme düzeyleri. *Başkent University Journal of Education*, 3(2),169-178.
- Eraslan Taşpınar, Ş. (2016). Sanat eğitiminin görsel okuryazarlık becerilerine etkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 6 (3), s.335-342.
- Erinç, S.M. (1995). *Kültür sanat sanat kültür*. İstanbul: Çınar Yayınları.
- Kavuran, T. (2003). Resim-iş öğretmenliği anabilim dallarına özel yetenek sınavları ile öğrenci alınırken karşılaşılan sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(1), s.159-180.
- Kirişoğlu, O. T. (2005). *Sanatta eğitim*. Ankara: .Pegem Yayınları.
- Okan Akın, N. (2011). Resim-iş öğretmenliği anabilim dalını tercih eden öğrencilerin düşünceleri “Niğde üniversitesi örneği” *EKEV Akademi Dergisi*, 15(46), p499-509.
- Okan Akın, N.(2006). *İlköğretim görsel sanatlar eğitiminde estetiğin önemi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.